

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 13C/332/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113227111
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Dubovcová
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2015:3113227111.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín samosudkyňou JUDr. Martinou Dubovcovou v právnej veci navrhovateľa CONMETALL, spol. s r.o., IČO: 494 34 713, so sídlom v Opave, Partyzánska ul.č. 1565/18, Česká republika, právne zastúpeného Rödl & Partner Advokáti, s.r.o., IČO: 36 855 707, so sídlom v Bratislave, Lazaretská ul.č. 8 proti odporcovi: U. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom v A., G. ul.č. XXX/XX, právne zastúpeného JUDr. Annou Žedényiovou, advokátkou so sídlom v Trenčíne, Palackého ul.č. 85/5, v konaní o neúčinnosť právneho úkonu, takto

rozhodol:

Súd určuje, že dohoda o prevode členských práv a povinností zo dňa 28.3.2012, uzavretá medzi L. Q. a R. Q. ako prevodcami a odporcom ako nadobúdateľom, je voči navrhovateľovi neúčinná.

Súd návrh navrhovateľa vo zvyšnej časti zamietá.

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Odporca je povinný nahradiť štátu trovy konania vo výške 21,50 €, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Návrhom, podaným na tunajšom súde dňa 24.9.2013, sa navrhovateľ domáhal, aby súd určil, že dohoda o prevode členských práv a povinností zo dňa 28.03.2012, uzatvorená medzi p. Q. a p. Q. (ako prevodcovia) a p. U. F. (nadobúdateľ), predmetom ktorej je prevod členských práv a povinností, spojených s nájmom Družstevného bytu, je voči navrhovateľovi neúčinná a zároveň žiadal, aby súd zaviazal odporcu na peňažnú náhradu, zodpovedajúcu výške navrhovateľovej pohľadávky, t.j. vo výške 14.867,24 €. Vo svojom návrhu uviedol, že rozsudkom Okresného súdu v Prievidzi č.k. 1T 115/2012-127 zo dňa 21.06.2012 bola v konaní o dohode o vine a treste schválená dohoda o vine a treste medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry v Prievidzi JUDr. Pavlom Šramkom a p. L. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. S. č. XXX/XX, XXX XX U. (obvineným), podľa ktorej bol p. Q. uznaný za vinného, tým že v období od 3.11.2009 do 08.11.2010 v Prievidzi a na iných miestach v Slovenskej republike ako obchodný zástupca spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. Opava, na základe vystavených faktúr a dodacích listov preberal od zákazníkov spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. finančné hotovosti za predaný tovar, ktoré mu boli ako obchodnému zástupcovi spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. zverené a ktoré mal následne poukazovať na bankový účet spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. do konca príslušného kalendárneho mesiaca, avšak časť prevzatej hotovosti v celkovej sume 14.867,24 EUR nevložil na určený bankový účet spoločnosti CONMETALL spol. s r.o., ale použil ich pre vlastnú potrebu, čím spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. spôsobil škodu vo výške 14.867,24 EUR. Uvedeným konaním si p. Q. prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená a spôsobil tak na cudzom majetku väčšiu škodu, čím spáchal pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 213 ods.1,2 písm. a), d) Trestného zákona

č. 300/2005 Z.z., za čo bol právoplatne odsúdený. Zároveň bol p. Q. povinný nahradiť poškodenej strane spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. škodu vo výške 14.867,24 EUR. P. Q. ako dlžník sa ešte v decembri 2011 s navrhovateľom dohodol, že mu dlžné finančné prostriedky vráti. P. Q. mal získať finančné prostriedky tým spôsobom, že ako nájomca družstevného bytu č. XX, nachádzajúceho sa na X poschodí bytového domu súp. č. I.. XXX na ulici a S., č. vchodu XX, U., zapísaný na LV č. XXXX, k.ú. U. mal uvedený Družstevný byt nadobudnúť do vlastníctva na základe Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu a prevode vlastníctva k pozemku a následne získať na predmetný Družstevný byt úver z finančnej inštitúcie. Z predmetného úveru mal byť následne vyplatený dlh p. Q. voči navrhovateľovi. Na podklade uvedeného zaslal p. Q. navrhovateľovi prostredníctvom e-mailu dňa 30.12.2011 podpísanú Zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu a prevode vlastníctva k pozemku spolu s informáciou, že finančné prostriedky začne vybavovať od 02.12.2012. Napriek tomu, že bola dňa 21.11.2011 podpísaná Zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu a prevode vlastníctva k pozemku medzi Okresným stavebným družstvom Prievidza a Mestským úradom (ako prevodcovia) a p. Q. a p. Q. (ako nadobúdateľom) nedošlo do dnešného dňa k jej podaniu a zapísaniu do katastra nehnuteľností. Vzhľadom k tomu, že p. Q. i napriek viacerým urgenciám navrhovateľa predmetný dlh neuhradil, podal navrhovateľ cestou právneho zástupcu dňa 01.02.2012 na príslušnom policajnom útvare trestné oznámenie, ktorého výsledkom bolo vydanie vyššie spomínaného rozsudku. Na podklade právoplatného a vykonateľného Rozsudku Okresného súdu Prievidza (č.k. 1 T 115/2012) podal navrhovateľ dňa 13.08.2012 návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora JUDr. René Matuška. Zo spisu súdneho exekútora JUDr. René Matuška bolo zistené, že p. Q. dňa 28.03.2012 previedol na základe Dohody o prevode členských práv a povinností svoje členské práva spojené s nájmom Družstevného bytu na odporcu. Následne musel odporca uzatvoriť s Okresným stavebným družstvom Prievidza (ďalej len Bytové družstvo) zmluvu o prevode vlastníctva Družstevného bytu, nakoľko bol odporca ako výlučný vlastník Družstevného bytu zapísaný i do príslušného katastra nehnuteľností. Na podklade uvedeného, bol navrhovateľ toho názoru, že p. Q. previedol predmetné členské práva spojené s nájmom Družstevného bytu na odporcu bez primeraného protiplnenia. Z predmetnej Dohody o prevode členských práv a povinností k Družstevnému bytu totiž vyplýva len výška zostatkovej hodnoty čl. podielu a to 874,10 EUR, ktorá mala byť medzi p. Q. a žalovaným vysporiadaná vzájomne. Uvedená výška zostatkovej hodnoty čl. podielu však nezodpovedá reálnej trhovej hodnote členských práv k Družstevnému bytu, nakoľko táto by mala zodpovedať hodnote nehnuteľnosti, za ktorú sa Družstevný byt v danom čase a mieste predáva. Z uvedeného dôvodu považoval tento úkon za úkon bez primeraného protiplnenia. Z príslušného katastra nehnuteľností ďalej vyplýva, že t.č. je výlučným vlastníkom Družstevného bytu syn p. Q. - p. L. Q.. Je teda zrejmé, že odporca musel so synom p. Q. uzatvoriť písomnú kúpno-predajnú zmluvu, ktorej predmetom mala byť kúpa predmetného Družstevného bytu synom p. Q. za určitú kúpnu cenu. Navrhovateľ tak mal za to, že p. Q. uvedenými konaniami (t.j. prevod členských práv spojených s nájmom Družstevného bytu bez primeraného protiplnenia) ukrátil uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky navrhovateľa, nakoľko tieto konania viedli k zmenšeniu majetku dlžníka (p. Q.a). Zmenšenie majetku p. Q. má za následok, že navrhovateľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka - p. Q., čo potvrdil aj súdny exekútor JUDr. René Matuška. Ak by sa p. Q. stal výlučným vlastníkom Družstevného bytu, tak ako to bolo komunikované navrhovateľovi v roku 2011 (pričom k tomuto smerovali všetky kroky a úkony p. Bošjaka), mohol by sa navrhovateľ uspokojiť z výťažku predaja predmetného Družstevného bytu v rámci výkonu exekúcie. Uvedené sa však nestalo a p. Q. previedol svoje členské práva spojené s nájmom k Družstevnému bytu na odporcu bez primeraného protiplnenia a následne odporca previedol Družstevný byt na syna p. Q.. Uvedeným konaním bola podľa názoru navrhovateľa preukázaná snaha a úmysel p. Q. ukrátiť uspokojenie navrhovateľa a zmenšiť svoj majetok. Podľa dostupných informácií od súdneho exekútora JUDr. René Matuška, p. Q. nemá žiadny iný majetok, z ktorého by bolo možné uspokojiť pohľadávku navrhovateľa. Vzhľadom k tomu, že p. Q. previedol dohodou svoje členské práva spojené s nájmom Družstevného bytu na odporcu bez poskytnutia primeraného protiplnenia, musel mať vedomosť o tom, že uvedeným konaním ukráti navrhovateľa o možnosť vymoženia jeho pohľadávky a naplní svojím konaním dikciu zákona.

Odporca sa k podanej žalobe vyjadril na pojednávaní dňa 2.6.2014, kde jeho právny zástupca uviedol, že odporca dlžníkovi - p. Q. poskytol primerané protiplnenie resp. že uvedená zmluva mala iba zabezpečovací charakter, pričom v časti o poskytnutie peňažnej náhrady považuje žalobu za predčasnú. Právny zástupca odporcu tiež uviedol, že Odporca a dlžník navrhovateľa uzavreli v rovnaký deň zmluvu o prevode členských práv, s ktorým bol spojený aj nájom bytu a kúpnu zmluvu o prevode členských práv / v danom prípade sa jedná o jednu a tú istú zmluvu, právne úkony, ktoré sa vzájomne dopĺňajú /. V oboch prípadoch účelom ich uzavretia bolo zabezpečenie úveru, resp. pôžičky dlžníka od odporcu, resp.

od jeho obchodnej spoločnosti, ktorá v rozhodnom období poskytoval úvery nebankovým spôsobom. Nejednalo sa teda o trvalý prevod členských práv, ale len o dočasný, t.j. do doby, kým nebude úver, resp. pôžička dlžníkom vrátená. Dôkazom o tom je aj to, že odporca nikdy predmetný byt neužíval a ešte v ten istý deň ako došlo k uzavretiu zmluvy o prevode členských práv a kúpnej zmluvy uzavrel na predmetný byt zmluvu o nájme, na základe ktorej byt užíval ďalej. Zmluva o prevode členských práv s odporcom ako fyzickou osobou bola uzavretá preto, lebo bytové družstvo nechcelo uzavrieť zmluvu o prevode členských práv s obchodnou spoločnosťou ako právnickou osobou. Na základe zmluvy o prevode členských práv a kúpnej zmluvy bol dlžníkovi poskytnutý úver vo výške 16.000,-Eur alebo 17.000,-Eur, ktorý mal dlžník do určitej doby vrátiť odporcovi, resp. jeho obchodnej spoločnosti. Poskytnutá suma úveru postačovala v celom rozsahu na úhradu dlhu voči navrhovateľovi, a teda bolo výslovne a len na rozhodnutí dlžníka ako naloží s poskytnutými finančnými prostriedkami, t.j. či ich použije na úhradu dlhu voči navrhovateľovi alebo inak s nimi naloží. Teda o tom, ako sa naloží s poskytnutými finančnými prostriedkami rozhodoval dlžník, nie odporca a dlžník sa rozhodol ako rozhodol, tak že dlh voči navrhovateľovi nevyrovnal. Dlžník, keby chcel a mal záujem plniť navrhovateľovi, mal dostatok finančných prostriedkov na to, aby tak urobil. Dlžník na pojednávaní vyhlásil, že účelom uzavretia zmluvy o prevode členských práv bolo získanie finančných prostriedkov na úhradu jeho dlhov voči veriteľom. Odporca sa nezaujímal o to, ako dlžník naloží s poskytnutými finančnými prostriedkami, na čo ich použije. Taktiež pre odporcu nebolo dôležité akých všetkých dlžníkov má dlžník navrhovateľa a v akej výške. Odporca, resp. jeho obchodná spoločnosť mala úver zabezpečený zmluvou o prevode členských práv, a teda jeho postavenie čo do vymožitelnosti, uspokojenia pohľadávky nebolo neisté. Odporca mal dobré postavenie čo do uspokojenia jeho pohľadávky voči dlžníkovi navrhovateľa. Nakoľko v danom prípade nedošlo k prevodu medzi blízkymi osobami, musí navrhovateľ preukázať, že odporca vedel, že dlžník chcel takýmto právnym úkonom s odporcom poškodiť navrhovateľa, musí preukázať, že odporca vedel, že dlžník má dlh voči navrhovateľovi. Dlžník na pojednávaní uviedol, že uviedol zamestnancom odporcu, že peniaze potrebuje na úhradu dlhov, ktoré však nekonkretizoval čo do ich výšky a čo do ich veriteľov. Odporca preto nevedel, a ani nemohol vedieť, nemal odkiaľ vedieť, že dlžník má pohľadávku voči navrhovateľovi a v akej výške, resp. či suma úveru bude postačovať na úhradu dlhu voči navrhovateľovi. Odporovateľnosť právneho úkonu nemožno riešiť ako otázku predbežnú k otázke náhrady škody, najskôr musí byť právoplatne vyriešená otázka odporovateľnosti právneho úkonu a až potom sa môže riešiť otázka náhrady škody.

Súd vo veci nariadil a vykonal niekoľko pojednávaní (2.6.2014, 27.8.2014, 27.10.2014 a 19.1.2015) za prítomnosti účastníkov konania. Súd vykonal dokazovanie výsluchom odporcu, výsluchom svedka L. Q. a oboznámením nasledujúcich listinných dôkazov, ktoré sa nachádzajú v spise: výpis z obchodného registra Českej republiky, Krajského súdu v Ostrave, Conmetall s.r.o., rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 21.06.2012 č.k. 1 T/115/2012- 127, e-mailová komunikácia z decembra 2011 medzi L. Q. a L. F. - konateľom spoločnosti Conmetall s.r.o. (2 e-maily), zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu a prevode vlastníctva pozemku zo dňa 21.11.2011, list zo dňa 30.01.2012 z čl. 16, výpis z C. zo dňa 18.06.2012, výpis z C. zo dňa 07.02.2013, výpis z LV č. XXXX pre k.ú. U. zo dňa 10.09.2013, návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 13.08.2012, upovedomenie o začatí exekúcie zo dňa 04.10.2012 č.k. Ex 3488/12, upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie zo dňa 04.10.2012 č.k. Ex 3488/2012, dohoda o prevode členských práv a povinností zo dňa 28.03.2012, odpoveďami realitných kancelárií ohľadom hodnoty porovnateľných bytov a podstatným obsahom spisu Okresného súdu Prievidza sp.zn. 1T/115/2012. Takto vykonaným dokazovaním zistil tento skutkový stav.

L. Q. bol obchodným zástupcom navrhovateľa. Počas vykonávania tejto funkcie došlo k tomu, že v období od 3.11.2009 do 08.11.2010 v Prievidzi a na iných miestach v Slovenskej republike ako obchodný zástupca tejto spoločnosti, na základe vystavených faktúr a dodacích listov preberal od zákazníkov spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. finančné hotovosti za predaný tovar, ktoré mu boli ako obchodnému zástupcovi spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. zverené a ktoré mal následne poukazovať na bankový účet spoločnosti do konca príslušného kalendárneho mesiaca, avšak časť prevzatej hotovosti v celkovej sume 14.867,24 € nevloží na určený bankový účet spoločnosti CONMETALL spol. s r.o., ale použil ich pre vlastnú potrebu, čím spoločnosti CONMETALL spol. s r.o. spôsobil škodu vo výške 14.867,24 €. Z dôvodu uvedeného konania bolo na Okresnom súde Prievidza vedené trestné konanie pod sp.zn. 1T/115/2012, v ktorom rozsudkom Okresného súdu v Prievidzi č.k. 1T 115/2012-127 zo dňa 21.06.2012 bola v konaní o dohode o vine a treste schválená dohoda o vine a treste medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry v Prievidzi JE. a p. L. Q. (obvineným), podľa ktorej bol L. Q. uznaný za vinného z toho, že si prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená a spôsobil tak na cudzom majetku väčšiu škodu, čím spáchal

pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 213 ods.1,2 písm. a), d) Trestného zákona č. 300/2005 Z.z., za čo bol právoplatne odsúdený na podmienený trest odňatia slobody v trvaní 14 mesiacov s odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 28 mesiacov. Zároveň bol predmetným rozsudkom zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi sumu 14.867,24 €. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 21.6.2012. Výšku spôsobenej škody L. voči navrhovateľovi písomne uznal čo do dôvodu aj výšky dňa 21.11.2011 (o čom svedčí listinný dôkaz na č.l. 100). Týmto dňom sa stal L. Q. dlžníkom navrhovateľa, ktorý mal vedomosť o výške škody. Uvedenú skutočnosť preukazuje aj následná e-mailová komunikácia medzi konateľom navrhovateľa a L. Q. v decembri 2011, v rámci ktorej L. Q. zaslal konateľovi odporcu scan podpísanej zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu a prevode vlastníctva pozemku, ktorá nadobudla účinnosť dňa 8.12.2011. na základe uvedenej zmluvy Okresné stavebné bytové družstvo Prievidza a Mesto Prievidza previedlo do osobného vlastníctva L. a jeho manželky R. Q. formou bezpodielového spoluvlastníctva manželov byt č. XX na ulici A. S. v U.. Nadobúdatelia nepožiadali o vklad predmetnej zmluvy do katastra nehnuteľností. Naopak následne L. Q. uzavrel dohodu o prevode členských práv a povinností na odporcu U. F.. Táto bola podpísaná v 2 vyhotoveniach - na formulári z OSBD Prievidza a tiež v podobe, založenej na č.l. 58-60. Medzi odporcom a manželmi Q. bola tým istým dňom podpísaná aj zmluva o podnájme predmetného bytu, pričom výška nájomného bola dohodnutá na sumu 560,- €. Následne došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi odporcom a synom L. za sumu 40.000,- €. V exekučnom konaní, vedenom na úrade JUDr. René Matušku pod sp.zn. EX 3488/2012 v prospech navrhovateľa bolo zistené, že L. ako dlžník navrhovateľa nedisponuje majetkom, z ktorého by sa dala uspokojiť pohľadávky priznaná navrhovateľovi právoplatným a vykonateľným exekučným titulom, ktorým sa stal vyššie uvedený trestný rozsudok.

Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkov práve úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

Podľa § 42a ods. 5 Občianskeho zákonníka odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch, na ktorého základe prevzal záväzok bez primeraného protiplnenia, a to najmenej vo výške určenej znaleckým posudkom 2b) alebo odborným odhadom, a ktorý

- a) spôsobil, že dlžník sa stal vo vzťahu k ďalším veriteľom platobne neschopným, 2c) alebo
- b) bol uskutočnený s úmyslom neodôvodnene odložiť alebo zmariť platbu veriteľovi, alebo
- c) bol uskutočnený s úmyslom prevziať dlh, ktorý dlžník nebude schopný splniť v čase jeho splatnosti.

Podľa § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

Podľa § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnomu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

Ako vyplýva z citovaných ustanovení všeobecne sa má za to, že aktívnu legitímáciu v konaní o odporovateľnosti má veriteľ, ktorý má vymáhateľnú pohľadávku voči dlžníkovi. V prejednávanej príhode týmto veriteľom je navrhovateľ, ktorý vlastní pohľadávku, dokonca už vykonateľnú voči dlžníkovi, ktorým je L. Q.. Pasívna vecná legitímácia k odporovacej žalobe vyplýva z § 42 b ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žaloba môže byť úspešná len vtedy ak je podaná proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny

úkon urobený, v danom prípade pasívna legitímácia nepochybne svedčí odporcovi, ktorý získal členské práva k družstevnému bytu a tým aj právny nárok na získanie tohto bytu do výlučného vlastníctva.

Účelom odporovateľnosti ako inštitútu občianskeho práva je zabrániť nepoctivým úkonom dlžníka, ktorými znižuje svoj majetok (veci, práva a pohľadávky) na úkor veriteľov. Podstatou odporovateľnosti je neúčinnosť právneho úkonu voči určitej osobe (tzv. relatívna neúčinnosť), ktorá znamená, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z predmetu odporovaného právneho úkonu tak, akoby k tomuto úkonu vôbec nedošlo. Predmetom odporovateľnosti sú právne úkony. Keďže zákon neobmedzuje okruh právnych úkonov (nieť žiadneho taxatívneho vymedzenia), treba uviesť, že môže ísť o dvojstranné, jednostranné, odplatné, bezodplatné a iné právne úkony. Podstatné je, že ide o taký právny úkon, ktorým sa zhoršuje možnosť veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky. Nemusia to byť úkony, ktorými dochádza k scudzeniu majetku dlžníka. Stačí, že ide o také úkony, ktoré znižujú majetkovú podstatu dlžníka na úkor veriteľa. Medzi také úkony možno zaradiť kúpnu zmluvu, darovaciu zmluvu, výmennú zmluvu, prevzatie dlhu, postúpenie pohľadávky, odmietnutie dedičstva, odmietnutie daru, odpustenie dlhu, úmyselné nevymáhanie dlhu spôsobujúce premlčanie nároku, prevzatie nevýhodného ručiteľského záväzku, použitie časti majetku na vklad do základného imania obchodnej spoločnosti a pod. Odporovať možno len úkonom dlžníka. Len dlžník totiž môže ukrátiť nároky veriteľa. Ak iná osoba než dlžník urobí úkon, ktorým by sa ukrátili práva veriteľa, nemá to za následok vznik odporovateľnosti. Dlžníkov právny úkon musí ukracovať uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Zákonnému pojmu "vymáhateľná pohľadávka" zodpovedá taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní. Podmienkou uplatnenia odporovateľnosti teda nie je právoplatné súdne rozhodnutie, ktoré je vykonateľné (R 44/2001). Ukrátenie uspokojenia veriteľovej pohľadávky predpokladá také skrátenie (zmenšenie) majetku, ktoré bráni uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu alebo aspoň sčasti. Z toho vyplýva, že ten, kto odporuje, musí dokazovať kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka. Nestačí, že sa majetok dlžníka zmenšil, musí sa preukázať, že sa zmenšil do takej miery, že to ohrozilo aspoň čiastočné uspokojenie veriteľovho nároku.

Ako vyplýva z predchádzajúceho zhrnutia predpokladom úspešnosti žaloby navrhovateľa je v prvom rade to, že zo strany dlžníka došlo k právnomu úkonu, ktorý ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky jeho veriteľa. Zo zisteného skutkového stavu je zjavné, že L. Q. sa najneskôr dňom uznania svojho záväzku voči navrhovateľa t.j. dňom 21.11.2011 stal dlžníkom navrhovateľa. Dňa 8.12.2011 L. Q. získal na podklade uzavretej zmluvy o prevode vlastníctva bytu právny nárok na získanie bytu, ktorého dovtedy bol nájomcom, do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. A. právneho nároku, a tým aj získania majetku vyššej hodnoty sa dlžník L. Q. vzdal dňa 28.3.2012 tým, že s odporcom podpísal dohodu o prevode členských práv a povinností k predmetnému bytu. Protihodnota, ktorú mal L. Q. za to získať sa mala rovnať výške úveru, poskytnutého spoločnosťou, v ktorej konateľom bol odporca. Žiadny iný záväzkový vzťah medzi L. Q. a odporcom zo strany ani svedka ani odporcu nebol preukázaný, ba ani tvrdný. Tým mal súd preukázané, že dlžník navrhovateľa (L. Q.) sa vzdal svojho právneho nároku na získanie bytu do osobného vlastníctva bez primeraného protiplnenia, čím mal súd tiež preukázané, že takýmto úkonom došlo aj k ukráteniu navrhovateľa ako jeho veriteľa, nakoľko iným majetkom alebo majetkovou hodnotou, z ktorej by sa mohla uspokojiť pohľadávka navrhovateľa, dlžník nedisponuje, čo potvrdili aj doterajšie výsledky prebiehajúceho exekučného konania súdneho exekútora JUDr. René Matušku. Čo sa týka jeho mzdy, túto poberá na území iného štátu, pričom súdny exekútor poverený slovenským súdom ju postihnúť v rámci výkonu exekúcie nemôže, pričom dlžník napriek pravidelnému príjmu pohľadávku navrhovateľa ani čiastočne neuhrádza. Zákon taktiež ako jednu z podmienok vyžaduje, aby úkon dlžníka bol urobený v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa. Nakoľko návrh bol podaný dňa 24.9.2013, pričom k podpisu dohody o prevode členských práv na odporcu došlo dňa 28.3.2012, podmienka 3 rokov je splnená. Čo sa týka úmyslu ukrátiť veriteľa, ten mal súd preukázaný z konania samotného dlžníka, ktorý najprv uznal dlh voči navrhovateľovi čo do dôvodu aj výšky, potom mu zaslal scan uzavretej dohody o prevode vlastníctva družstevného bytu, pričom túto zmluvu bez akéhokoľvek rozumného vysvetlenia nedal zavkladovať na kataster, ale naopak členské práva previedol na fyzickú osobu, ktorá mu neposkytla žiadne protiplnenie. Ďalšou podmienkou toho, aby bola žaloba o odporovateľnosť právneho úkonu vo všeobecnosti dôvodná je preukázanie, že tento úmysel ukrátiť veriteľa musel byť druhej strane známy. Uvedený predpoklad sa navrhovateľovi nepodarilo preukázať. Tento naopak tvrdil, že predpoklad vedomosti druhej strany o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nie je potrebný, nakoľko sa domáhal vyslovenia odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Uvedený dôvod odporovateľnosti právnych úkonov do Občianskeho zákonníka zaviedla novela - zákon č. 218/2000 Z.z.. Podľa citovanej novely je odporovateľný aj právny úkon,

a) ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch, ktoré sa počítajú od 1. augusta 2000, t.j. od účinnosti zákona č. 218/2000 Z.z.,

b) predmetom tohto úkonu je prevzatie záväzku bez primeraného protiplnenia posudzovaného so zreteľom na predmet odporovateľného právneho úkonu,

c) ktorý dlžník urobil tak, že súčasne nastávajú niektoré z dôsledkov (stačí aj jeden) uvedené v § 42a ods. 5 písm. a) až c).

Základným predpokladom vzniku odporovateľnosti je to, že dlžník urobil v posledných troch rokoch taký právny úkon, ktorý znamenal (svojím obsahom) prevzatie záväzku bez primeraného protiplnenia. Toto primerané protiplnenie sa vyčísluje v peniazoch (v eurách). Výška ocenenia sa opiera o znalecký posudok alebo o odborný odhad. Vyčíslenie podľa tohto ustanovenia je najnižšou hranicou pre určenie primeranosti protiplnenia. Ak však protiplnenie je neprimerané na prvý pohľad (prima facie), znalecký posudok, prípadne odborný odhad nie je potrebný. Primeranosť protiplnenia je skutková otázka, ktorej základné riešenie spočíva v porovnaní hodnoty predmetu prevzatého záväzku s dôsledkami tohto záväzku pre dlžníka v jeho majetkovej sfére. Predovšetkým sa musí skúmať, či nedošlo k zníženiu hodnoty majetku dlžníka bez toho, aby sa vyrovnalo efektívnym protiplnením. K prevzatíu záväzku môže dôjsť akýmkoľvek právnym úkonom, ktorý je spôsobilý účinne dosiahnuť vznik povinnosti na strane dlžníka plniť (nielen v peniazoch, ale aj iným zákonom dovoleným alebo predvídaným spôsobom). Nie je rozhodujúce, či pôjde o jednostranný alebo dvojstranný právny úkon, alebo viacstranný právny úkon. Takýmto právnym úkonom môže byť aj právny úkon dlžníka znamenajúci zánik záväzku u jeho dlžníka, ktorý bol urobený bez primeraného protiplnenia, napríklad započítanie spornej alebo neexistujúcej pohľadávky, odpustenie dlhu, potvrdenie o splnení dlhu, vzdanie sa nároku a pod.

Ako už súd vyššie uviedol podmienku 3 rokov považuje za splnenú. Ďalšou podmienkou podľa tohto ustanovenia je to, že predmetom úkonu dlžníka je prevzatie záväzku bez primeraného protiplnenia. Ako uvádza aj literatúra prevzatím záväzku môže byť akýkoľvek právny úkon - napr. aj vzdanie sa nároku. Ako už súd uviedol vo svojom odôvodnení dlžník L. Q. sa dňa 28.3.2012 vzdal právneho nároku na získanie majetku vyššej hodnoty (družstevného bytu do osobného vlastníctva) tým, že s odporcom podpísal dohodu o prevode členských práv a povinností k predmetnému bytu. Protihodnota, ktorú mal L. Q. za to získať sa mala rovnať výške úveru, poskytnutého spoločnosťou, v ktorej konateľom bol odporca. Žiadny iný záväzkový vzťah medzi L. Q. a odporcom zo strany ani svedka ani odporcu nebol preukázaný, ba ani tvrdený. Tým mal súd preukázané, že dlžník navrhovateľa (L. Q.) sa vzdal svojho právneho nároku na získanie bytu do osobného vlastníctva bez primeraného protiplnenia. Odporca skutočnosť, že došlo k uzavretiu nejakej úverovej zmluvy na sumu 17.000 či 18.000,- € síce tvrdil no nepreukázal, a rovnako nepreukázal, že by tieto peniaze dlžníkovi poskytol a za akých podmienok. V tomto smere je výpoveď svedka a odporcu v rozpore, keď svedok tvrdí, že išlo o pôžičku bezúročnú, pričom odporca tvrdí, že poskytnutý úver spolu s úrokmi a sankciami mal dosiahnuť pre jeho nesplácanie až výšku 40.000,- €, ktorú potom vyrovnal syn dlžníka. Súd tiež opätovne zdôrazňuje, že ak boli finančné prostriedky poskytnuté niektorou z firiem odporcu (hoci ani nevedel uviesť ktorá), toto plnenie neposkytol odporca, ale osobitný právny subjekt, ktorý však svoju pohľadávku nemal nijako zabezpečenú. Nakoľko dlžník v pozícii svedka tiež tvrdil, že okrem predložených zmlúv, inú zmluvu nepodpísal, potom by bolo otázne, či prípadná zmluva, o ktorej odporca tvrdí, že bola uzavretá, bola platná, nakoľko sa dá predpokladať, že vzhľadom na pozíciu zmluvných strán, kde na jednej strane vystupuje právnická osoba, ktorá poskytuje úvery a na druhej strane fyzická osoba - nepodnikateľ, zákon vyžaduje pre platnosť takéhoto právneho úkonu písomný právny úkon, pričom ak táto forma nie je dodržaná, sankcionuje tento nedostatok bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou (§ 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. o o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Ak by aj bolo preukázané poskytnutie úveru v tvrdenej výške, takéto protiplnenie súd na prvý pohľad nepovažuje za primerané, nakoľko podaním návrhu na vklad by dlžník získal vlastníctvo k 3-izbovému bytu, ktorého hodnota sa pohybuje približne na úrovni 40.000,- € (t.j. viac ako dvojnásobok poskytnutého plnenia).

Vznik odporovateľnosti je však viazaný na splnenie ďalších troch alternatívnych predpokladov. Jedným z uvedených predpokladov je, že právny úkon bol urobený s úmyslom neodôvodnene odložiť alebo zmať platbu veriteľovi. Dôležité je, že právny úkon sa musí urobiť úmyselne. O zmaení platby môžeme hovoriť v takom prípade, ak dlžník, ktorý urobil odporovateľný právny úkon, nie je exekvovateľný z iného majetku ako z toho majetku, ktorý bol nepriamym predmetom odporovateľného právneho úkonu. Zmarenie platby

je totiž stav platobnej neschopnosti dlžníka, ktorý vznikol nielen v dôsledku odporovateľnosti právneho úkonu, ale aj kvôli tomu, že dlžník nemá iný majetok, z ktorého by sa veriteľ mohol uspokojiť. Túto podmienku mal súd tiež preukázanú a vyjadril sa k nej vyššie vo svojom odôvodnení.

Súd tak na záver konštatuje, že návrh navrhovateľa na vyslovenie odporovateľnosti dohody o prevode členských práv a povinností zo dňa 28.3.2012 považuje za dôvodný, a to vzhľadom na preukázanie predpokladov v zmysle § 42a ods. 5 písm. b) Občianskeho zákonníka, a preto určil predmetnú dohodu voči navrhovateľovi za právne neúčinnú. Čo sa týka otázky neplatnosti zmluvy o prevode členských práv k predmetnému bytu, súd nezistil žiaden zákonný dôvod neplatnosti, pričom simulácia tohto právneho úkonu zo strany odporcu tak, ako to tento tvrdil, že dohodou o prevode členských práv a povinností mal byť zastretý právny úkon zabezpečenia záväzku prevodom práva podľa § 553 Občianskeho zákonníka, súdu preukázaná nebola.

Podľa § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka ak právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Neplatnosti takého právneho úkonu sa nemožno dovoľávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že ak má byť určitým právnym úkonom zastretý iný právny úkon, je simulovaný právny úkon neplatný pre nedostatok potrebnej vôle subjektov ho uzavrieť a zásadne preto platí zastretý právny úkon. Avšak podmienkou, aby tomu bolo tak, je skutočnosť, že zastretý právny úkon zodpovedá vôli subjektov a že sú pri ňom splnené aj všetky ostatné náležitosti požadované zákonom pre jeho platnosť. V prejednávanom prípade však táto druhá podmienka splnená nebola, pretože prípadná zmluva o zabezpečovacom prevode práva neobsahuje náležitosti, vyžadované zákonom v zmysle § 553a ods. 2 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí obsahovať vymedzenie zabezpečeného záväzku a označenie práva, ktoré sa prevádza v prospech veriteľa, práva a povinnosti účastníkov zmluvy k prevedenému právu počas trvania zabezpečovacieho prevodu práva, jeho ocenenie v peniazoch, spôsob výkonu zabezpečovacieho prevodu práva a najnižšie podanie v prípade dobrovoľnej dražby; ak sa prevádza právo inej osoby ako dlžníka, zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí obsahovať aj označenie dlžníka), a to napr. vymedzenie zabezpečeného záväzku a spôsob výkonu zabezpečovacieho práva. Je nutné taktiež podotknúť, že ak by vôľou strán tak, ako to tvrdí odporca, bol právny úkon zabezpečenie prevodom práva, potom by musel nastať aj následok vymedzený zákonom, a to, že uspokojením zabezpečenej pohľadávky prechádza právo späť na toho, kto ho previedol, čo sa v prejednávanom prípade nestalo takže vôľa strán tomuto právnemu úkonu podľa názoru súdu nezodpovedala.

Navrhovateľ sa žalobou tiež domáhal, aby súd odporcu zaviazal na zaplatenie peňažnej náhrady, zodpovedajúcej výške navrhovateľovej pohľadávky t.j. vo výške 14.867,24 €.

Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

V tomto smere súd prisvedčil obrane odporcu a v tejto časti návrh navrhovateľa ako predčasný zamietol. Na zdôvodnenie svojho rozhodnutia si súd dovoľí citovať časť odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 21.5.2009, č.k. 2M Cdo/19/2008: „Právna úprava odporovateľnosti právnych úkonov je obsiahnutá v ustanoveniach §§ 42a a 42b Občianskeho zákonníka. Z hľadiska jej systematiky treba rozlišovať medzi aktívnou vecnou legitímáciou na uplatnenie odporovateľnosti (§ 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka), podmienkami odporovateľnosti (§ 42a ods. 2 až 5 Občianskeho zákonníka), spôsobom uplatnenia odporovateľnosti (§ 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka), pasívnou vecnou legitímáciou (§ 42b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka) a právnymi následkami spojenými s úspešným odporovaním právnemu úkonu (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka). Právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka). Dôsledkom úspešného odporovania právnemu úkonu je v zmysle citovaného ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka neúčinnosť tohto úkonu. Právnu neúčinnosť charakterizuje samotný zákon tak, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym

úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a ak to nie je dobre možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech. Právna neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu je neúčinnosťou relatívnou, t. j. táto neúčinnosť platí iba voči veriteľovi, ktorý sa úspešne domáhal odporovateľnosti právneho úkonu. Neúčinnosť právneho úkonu sa voči veriteľovi prejaví tak, že na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky možno vykonať exekúciu napr. predajom veci tak, ako by k zmene jej vlastníctva z dlžníka na iný subjekt (t. j. na odporcu v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu) nebolo došlo. Ak to však nie je možné, napr. preto, že vec sa už nenachádza u odporcu, priznáva zákon veriteľovi právo na náhradu voči tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech. Táto náhrada je limitovaná výškou prospechu, ktorý mal odporca z odporovateľného právneho úkonu. Pretože právo odporovať právnym úkonom sa v zmysle ustanovenia § 42b ods. 1 v spojení s § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka uplatňuje žalobou o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu, môže právny dôsledok úspešného odporovania, t. j. neúčinnosť právneho úkonu (a teda možnosť veriteľa domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, a ak to nie je možné, možnosť domáhať sa peňažnej náhrady), nastať až právoplatnosťou rozsudku, ktorým bude takejto žalobe vyhovie. Odporovacia žaloba nie je určovacou žalobou podľa § 80 O. s. p., preto navrhovateľ nemusí preukazovať naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd totiž v skutočnosti neurčuje existenciu alebo neexistenciu právneho pomeru, ale rozhoduje konštitutívne, keď vyhlasuje právny úkon za relatívne neúčinný. Odporovateľný právny úkon sa stáva neúčinný až tým, že ho súd za neúčinný vyhlási. Odporovateľnosť teda nemožno riešiť ako predbežnú otázku, keď i zo samotného gramatického výkladu ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právna neúčinnosť právneho úkonu je dôsledkom úspešného odporovania. Uvedené ustanovenie zakladá veriteľovi priamy nárok domáhať sa náhrady voči tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, pri splnení podmienky v ňom uvedenej, ktorý však nemôže predchádzať úspešnému odporovaniu, pretože môže nastať až ako jeho právny dôsledok. Priznaniu takéhoto nároku preto musí predchádzať právoplatné určenie neúčinnosti právneho úkonu. Vlastnícke právo toho, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu, nie je podmienkou odporovateľnosti v zmysle ustanovenia § 42a ods. 2 až 5 Občianskeho zákonníka, preto zmena vlastníctva v priebehu konania o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu nemá právny význam. Môže mať význam až pri posudzovaní možnosti veriteľa vyplývajúcej z úspešného odporovania.“

Nakoľko rozsudok o určení neúčinnosti právneho úkonu v čase vyhlásenia rozsudku nebol právoplatný, súd návrh navrhovateľa, ktorým si uplatnil peňažnú náhradu voči odporcovi, považoval za nedôvodný, a preto návrh v tejto časti zamietol.

Podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Nakoľko súd vyhovel návrhu navrhovateľa len v jednej časti, ktorá tvorila polovicu jeho žalobného petitu, pričom v druhej časti jeho návrh zamietol, má za to, že tak navrhovateľ ako i odporca boli úspešní v rovnakom pomere, a preto rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Podľa § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil. Ak sú u niektorého účastníka predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, náhrada trov sa proti tomuto účastníkovi zníži o rozsah, ktorým mu súd priznal.

Nakoľko v konaní bol vypočutý svedok L., ktorému súd vyplatil sumu vo výške 21,50 € titulom svedočného, súd rozhodol aj o náhrade trov konania štátu. Nakoľko jeho výpoveď bola kľúčovou práve pri vyslovení odporovateľnosti právneho úkonu, teda časti konania, v ktorej bol plne úspešný navrhovateľ, súd zaviazal odporcu na náhradu trov konania štátu v tejto výške.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Krajský súd Trenčín prostredníctvom podpísaného súdu (dvojmo).

Podľa ust. § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa ust. § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Podľa ust. § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť stanovená týmto rozhodnutím splnená dobrovoľne, možno podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (zák. č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti).